

MATJAŽ JEREB, samostojni premoženjski svetovalec, vassvetovalec@gmail.com

SREBRO — ŽE OD NEKDAJ FASCINIRA

Industrija ga pozna, vlagatelji ga odkrivajo

“**Sveta kovina**”. Srebro je plemenita kovina, ki ljudi fascinira že od samega odkritja dalje, torej nekje od leta 4000 pred našim štetjem. V starodavnih časih je imelo srebro zelo velik vpliv tudi na alkimijo. Srebro je bilo namreč eno izmed sedmih svetih kovin, med katerimi je bilo zelo cenjeno. V starodavnih časih so srebro povezovali celo s sistemom čakler (sedem glavnih energijskih centrov v telesu), kjer naj bi označevalo šesto energijsko čakro, ki predstavlja “tretje oko”. Pomembnost srebra je najti tudi v indijski medicini, kjer po Ayurvedi telesu pomaga pri razstrupljanju in vzpostavljanju elektromagnetnega ravnovesja. Prava vrednost srebra torej presega vrednost samega materiala in njegovih ekonomskih vidikov, zato tudi darila iz srebra v mnogih kulturah pomenijo simbol zaupanja, resnice, odličnosti, modrosti in ljubezni. Uporabnost srebra se je razširila po tem, ko so Kaldejci okoli leta 2.500 pred našim štetjem ustvarili prefinjeno metodo za pridobivanje srebra iz svinčevo-srebrne rude. In ena prvih uporab so bili tudi kovanci, ki so bili kovani v vzhodnem delu Mediterana. Kasneje izdelavo srebrnih kovancev prevzame še Rimski imperij, v začetku našega štetja pa tudi dinastija Han, ki srebrnike vključi med uradne valute Kitajske, a le za uporabo znotraj kraljeve družine. Pomemben mejnik pri povečanju uporabe srebra je bilo tudi Kolumbovo odkritje “novega sveta”, iz katerega je v obdobju med letoma 1439 in 1690 prišlo okoli 60.440 ton srebra. Vendar pa Špancem izobilje plemenitih kovin ni koristilo,

ker so ga namesto za razvoj trgovine in industrije porabili predvsem za obogatitev plemstva in osvajalne vojne.

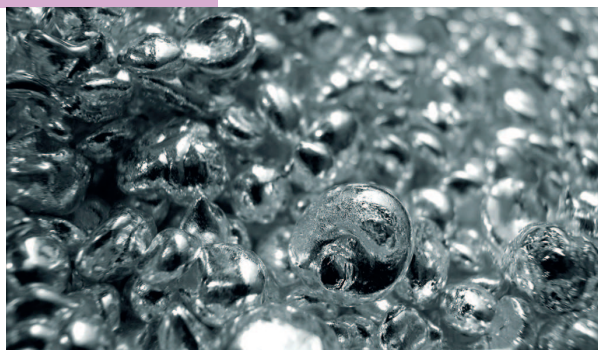
Demonetizacija srebra. Potem pa je sledila demonetizacija srebra, ki se je začela kmalu po ustanovitvi druge najstarejše centralne banke, Angleške centralne banke (Bank of England). Glaven vzrok je bil vzvod za izvajanje denarne oblasti, ki temelji na poljubnem spreminjanju količine denarja. Tega s količinami zlata in srebra v dvokovinskem sistemu namreč ni mogoče

početi. Poleg tega pa se z njimi tudi ne da financirati vojn. Za demonetizacijo srebra naj bi bil tako ‘kriv’ vodja kraljeve kovnice (Isaac Newton), ki naj bi po pomoti določil napačno razmerje med zlatom in srebrom, kar je povzročilo, da so špekulanti v Anglijo začeli uvažati zlato, iz nje pa izvažali srebro. Srebrniki so tako počasi izginjali iz obtoka, s čimer so leta 1774 v Angliji tudi uradno prešli na dvokovinskega na enokovinski standard. Po letu 1873, ko v Združenih državah Amerike na seznam kovancev, ki naj bi se kovali, ne uvrstijo standardnega srebrnega dolarja, nov enokovinski standard počasi prevzemajo tudi ostale države. Srebrni standard je na koncu tako ostal le še v Indiji in na Kitajskem, kjer apetit po srebru nikoli ni pojenjal. Mnogi tuji strokovnjaki celo menijo, da je Kitajska ohranila srebrni standard znotraj države do današnjih dni, dokaz za to pa naj bi med drugim bila tudi znak za banko, ki v kitajščini pomeni “srebrno hišo”, ter znak za draguljarno, ki pomeni “srebrno trgovino”. Poleg tega je Kitajska, poleg Egipta, Peruja in Mehike, ena redkih držav v katerih imajo njihove

Priznani analitiki plemenitih kovin vidijo srebro kot spečega velikana. Pravi razlog za to stanje pa so pravzaprav speči ljudje.

Znano je, da ima srebro poleg monetarne vrednosti tudi izjemno industrijsko vrednost. Manj znano pa verjetno je, da je v industriji v povezavi s srebrom poznanih kar 15.000 različnih načinov njegove uporabe in da je registriranih več kot 1.300 patentov.

centralne banke v deviznih rezervah tudi srebro.

Speči velikan ob spečih ljudeh.

Ob vsem tem je toliko bolj alarmanten podatek, da se je zaloga izkopanega srebra od leta 1946 do današnjih dni ekstremno zmanjšala. Takrat je bila svetovna zaloga srebra tolikšna, da bi lahko z njo napolnili skoraj 11 olimpijskih bazenov, danes pa bi z njo komaj napolnili en sam olimpijski bazen, torej je manjša od milijarde unč (31.103,52 ton). Svetovno priznani analitik Theodore Butler celo meni, da je za investicijo na voljo zgolj pol milijarde unč srebra (15.551,76 ton) ob tem, da se bo ob določeni vrednosti srebra s časoma na trgu verjetno znašla dodatna količina srebra kot posledica pretopitve srebrnega nakita, posode, jedilnega pribora ipd. v naložbene palice. Kako majhna je trenutna zaloga izkopanega srebra, je pokazala ena izmed investicij investicijskega podjetja

Sprott Asset Management v višini 15 milijonov unč (466,55 ton) srebra, ko nekaj naložbenih palic tega naročila ni bilo skovanih niti dva tedna po opravljeni investiciji. Če tudi ne gre za prav veliko naročilo, pa trenutna uradna zaloga očitno ne omogoča takojšnje dobave. Tudi zato priznani analitiki plemenitih kovin vidijo srebro kot spečega velikana. Pravi razlog za to stanje pa so pravzaprav speči ljudje. A ta velikan se bo zbudil in to tisti trenutek, ko bodo ljudje ponovno odkrili, kaj je realni denar.

In kje se skriva naložbeni potencial srebra?

Prvi izmed njih je zagotovo podcenjenost te plemenite kovine v primerjavi z ostalimi surovinami. Nominalna cena srebra je bila v ameriških dolarjih na najnižji točki korekcije, ki se je začela konec februarja in je trajala cele tri tedne v marcu ter je kar 38 odstotkov nižja od najvišje dosežene vrednosti, ki jo je doseglo 18.

januarja 1980. Osebo ne poznam nobene druge surovine, ki bi bila danes cenejša kot pred 32 leti! In to po tem, ko se je srebro kot naložba izkazalo za eno najboljših naložb preteklih desetih let, ko je v ameriških dolarjih narasla za slabih 600 odstotkov! Zanimivo je, da k tej rasti prav veliko niso prispevali niti svetovni privatni milijonarji niti hedge skladi niti pokojninski skladi, za katere pa se pričakuje, da se bodo kmalu pridružili investiranju v fizično obliko srebra, predvsem zato, ker bodo primorani začeti iskati naložbe, ki bodo ohranjale njihovo premoženje in bodo hkrati imele potencial realne rasti. Znano je, da ima srebro poleg monetarne vrednosti tudi izjemno industrijsko vrednost. Manj znano pa verjetno je, da je v industriji v povezavi s srebrom poznanih kar 15.000 različnih načinov njegove uporabe in da je registriranih več kot 1.300 patentov, ki vključujejo to izjemno plemenito kovino. To je več patentov, kot jih imajo vse ostale kovine skupaj!

IN ZAKAJ JE SREBRO ŽE TISOČLETJA TAKO ZANIMIVA KOVINA?

Ker gre za kovino z nekaterimi izjemnimi lastnostmi:

- močna, a hkrati zelo voljna kovina, ki se lahko oblikuje v različne oblike,
- zelo žilava kovina, ki se lahko raztegne v dolgo srebrno žico oziroma nit,
- ima naravne antibakterijske lastnosti,
- izredna učinkovita električna in toplotna prevodnost kovine, kar je idealno za vse vrste elektronskih vezij in povezav,
- kovina bolje prevaja kot absorbira toploto, zato lahko prenaša ekstremne temperaturne razpone brez strukturnih poškodb, kar pride prav pri spojih, ki morajo zaradi ekstremnih sprememb temperature prenašati hitro širjenje in krčenje materialov,
- na svetlobo zelo občutljiva kovina, ki pa jo hkrati tudi odlično reflektira.

Primeri uporabe.

■ **Baterije** so verjetno najbolj pogosta moderna uporaba srebra, saj se uporablja tako v srčnih spodbujevalnikih kot tudi mobilnih telefonih, žepnih računalnikih, računalnikih, kamerah, igračah ... S strani trga elektronske opreme lahko tudi v prihodnje pričakujemo veliko povpraševanje po srebru, ker se je začel trend zamenjave litij-ionskih in drugih starejših baterij za veliko lažje srebrno-cinkove baterije, ki so poleg tega še obstojnejše in imajo večjo energijsko kapaciteto.

Osebnostno ne poznam nobene druge surovine, ki bi bila danes cenejša kot pred 32 leti! In to po tem, ko se je srebro kot naložba izkazalo za eno najboljših naložb preteklih desetih let, ko je v ameriških dolarjih narasla za slabih 600 odstotkov!

■ **V kemični industriji** srebro nastopa kot idealen katalizator pri proizvodnji spojin, ki so izjemnega pomembne za izdelavo plastičnih mas z visoko temperaturno odpornostjo. Seznam teh izdelkov je skoraj neskončen, zanje pa se porabi več kot 700 ton (22,5 milijonov unč) srebra na leto.

■ **Ležaji**, prevlečeni s srebrom, povzročajo veliko manjše trenje, zato tečejo bolj gladko, s tem posledično zmanjšujejo utrujenost materiala in preprečujejo razgradnjo materiala zaradi toplotne preobremenitve in si tako podaljšajo življenjsko dobo. Večinoma se ti ležaji uporabljajo pri težkih mehanskih strojih.

■ **Premazi stekel** pri večslojnih oknih nudijo visoko stopnjo energetske varčnosti, zato ni težko razumeti, da samo v Združenih državah Amerike na leto s srebrom prevlečejo več kot 250 milijonov kvadratnih metrov stekla. Srebrni premaz pa je že stoletja v uporabi tudi pri izdelavi ogledal.

■ **Optika** koristi srebro pri izdelavi očalnih leč, kjer izkoriščajo njegovo svetlobno občutljivost in odsevnost, ki zagotavlja dobro vidljivost tako v oblačnem kot tudi izjemno sončnem vremenu. Hkrati pa tanek srebrni sloj blokira do 97 odstotkov škodljivih UV sončnih žarkov.

■ **V barvah** je srebro dodano zaradi antibakterijskih lastnosti z namenom zaščite pobarvanih površin pred zidno plesnijo in glivami, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi. Široka uporabnost je v zaporih, bolnišnicah, šolah, vrtcih ...

■ **Glasbila**, izdelana iz srebra ali srebrne zlitine, kot sta recimo prečna flavta

ali piccolo, preprosto zvenijo bolje kot tista izdelana iz lesa.

■ **V medicini** ima srebro zaradi antibakterijskih lastnosti izjemno široko uporabnost od priključkov in opreme do kirurških instrumentov. Izjemno dobro se obnese tudi v boju proti širjenju super bakterije MRSA, potencialno smrtno stafilokokne okužbe. Srebro se v obliki nanodelcev uporablja tudi pri zdravljenju opeklin in odprtih ran. Uporabno srebra pa še vedno lahko najdemo tudi pri rentgenskem slikanju.

■ **V solarni tehnologiji** se ti. srebrna pasta uporablja v do 90 odstotkov kristalnih silicijevih fotonapetostnih celicah, ki se najpogosteje uporabljajo v zasebnih in gospodarskih sončnih energijskih sistemih. S popularnostjo uporabe sončne energije se bo posledično povečevalo tudi povpraševanje po srebru.

■ **V čistilnih napravah** za vodo srebro zaradi antibakterijskega delovanja zavzema izjemno pomembno mesto. Vse bolj se uveljavlja tudi v čistilnih sistemih, kjer pri 'zdravljenju' vode zamenjuje škodljive kemikalije. Iz podobnega razloga se uporablja tudi v bazenskih sistemih in klimatskih napravah.

strateški kovini v prihodnje ne bi nadaljevalo. Zagotovo pa se bo povečalo tudi povpraševanje s strani vlagateljev, ki bodo želeli zaščititi realno kupno moč svojega premoženja, kajti tako slabih denarnih valut, kot jih imamo po svetu danes, ni bilo še nikoli! Ne gre pozabiti, da je Evropska centralna banka v evropski bančni sistem poslala več kot bilijon ameriških dolarjev svežega denarja, s katerim naj bi preprečila propad celotnega sistema. Ta je poteza brez primera, ki bo izjemno povišala inflacijo in hkrati vzpodbudila rast cen plemenitih kovin.

Trenutna bilanca stanja Evropske centralne banke je rekordnih 3,9 bilijona ameriških dolarjev in je za tretjino višja od Ameriške centralne banke (FED) in hkrati zasenči bruto domači proizvod Njemčije (2,3 milijard EUR), četrte največje svetovne ekonomije. In to je natančno tisto, kar vam ponuja življenjsko naložbeno priložnost, ki jo imate možnost izkoristiti pred množico. Dodatna spodbuda za investicijo v srebro so vam lahko tudi besede Jima Rogersa: "Skozi zgodovino se je pokazalo, da, ko gredo stvari v napačno smer, centralne banke tiskajo denar. In ko one tiskajo denar, bi morali vi

Naložbena zgodba srebra se kljub dolgoročnemu naraščajočemu trendu torej pravzaprav šele dobro začneja. Izkoristite jo!

Naložbena zgodba srebra se komaj začneja. Iz vsega naštetega je zelo malo možnosti, da se industrijsko povpraševanje po tej plemeniti,

imeti srebro." Naložbena zgodba srebra se kljub dolgoročnemu naraščajočemu trendu torej pravzaprav šele dobro začneja. Izkoristite jo! ■